

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/192/2021
Identifikačné číslo spisu: 6117254423
Dátum vydania rozhodnutia: 24.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6117254423.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. K. S., bývajúceho v G. G., N. Č.. XXXX/X, zastúpeného Mg. Alenou Gregorovou, advokátkou so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 54, proti žalovanému S. I., bývajúcemu v G. G., Z. Č.. XXXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Lubomírom Hrežd'ovičom so sídlom v Banskej Bystrici, Rudlovska č. 2, o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 15 C 86/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. novembra 2020 č.k. 17 Co 67/2020-322 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. marca 2021 č.k. 17 Co 67/2020-343, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou z 11. decembra 2017, zmenenou na základe uznesenia súdu sp. zn. 15 C 86/2017 z 23. júla 2019 o pripustení zmeny žaloby, domáhal proti žalovanému nahradenia prejavu vôle a to vyhlásenia vôle žalovaného S. I. tak, že ako predávajúci uzatvára so žalobcom F. K. S. ako kupujúcim kúpnu zmluvu o prevode spoluvlastníckych podielov zapísaných na LV č. XXXX, LV č. XXXX pre obec Banská Bystrica, katastrálne územie V. a LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX pre obec Banská Bystrica, katastrálne územie K. s kúpnu cenou 786,39 Eur. Žalovaný nadobudol spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach na základe kúpnej zmluvy č. I. XXXX/XXXX z 11. decembra 2014 od právneho predchodcu V. H., nar. XX. S. XXXX, zomrelom XX. Z. XXXX. Žalobca poukázal, že V. H. pred uzatvorením kúpnej zmluvy so žalovaným ako treťou osobou neponúkol na odkúpenie jednotlivé spoluvlastnícke podiely spoluvlastníkovi, ktorým bol žalobca, a teda porušil zákonné predkupné právo žalobcu podľa § 140 Občianskeho zákonníka. K zmene petitu žaloby pristúpil žalobca po tom, ako došlo k zmenám vo vlastníctve žalovaného na základe zámennej zmluvy G. XXXX/XXXX z 16. augusta 2018 uzatvorenej medzi žalovaným a X. G. I., rod. I., nar. XX. Z. XXXX, bývajúcou v Banskej Bystrici. Ďalej uviedol, že kúpnu zmluvou I. XXXX/XXXX z 11. decembra 2014 - Č. XXX/XXXX,

uzatvorenou medzi V. H. ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim, nadobudol žalovaný nehnuteľnosti o celkovej výmere 5694,87 m² za kúpnu cenu 1.200,00 Eur t.j. cena za 1m² bola medzi stranami dohodnutá na 0,21072 Eur. Zámennou zmluvou I. z 16. augusta 2018 - Č..L.. XXX/XXXX žalovaný nadobudol časť sporných nehnuteľností - pozemky KN-E parc.č. XXX/X, trvalé trávne porasty o výmere 3509 m² a KN-E parc. č. XXX/X, trvalé trávne porasty o výmere 4851 m² v spoluvlastníckom podiele 2/9, všetko evidované na LV č. XXXX pre k. ú. K., obec/okres Banská Bystrica a zároveň previedol spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam - pozemok KN-E parc. č. XXX orná pôda o výmere 1428 m² v spoluvlastníckom podiele 1/9 evidované na LV č. XXXX pre k. ú. K., obec/okres Banská Bystrica a pozemok KN-E parc. č. XXX o výmere 1212 m² v spoluvlastníckom podiele 1/9 evidované na LV č. XXXX pre k. ú. K., obec/okres Banská Bystrica, a to zámenou t.j. bez určenia ceny, t.j. kúpna cena za 1 m² je 0,00 Eur. Pri tomto úkone ani jedna zo zmluvných strán neponúkla na odkúpenie resp. zámenu jednotlivé spoluvlastnícke podiely spoluvlastníkovi t.j. žalobcovi, a teda porušili zákonné predkupné právo žalobcu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka. V dôsledku zámennej zmluvy došlo k zmenám na príslušných listoch vlastníctva, vznikli nové listy vlastníctva č. XXXX a XXXX - obidva k. ú. K., obec/okres Banská Bystrica.

1.1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. januára 2020 č. k. 15 C 86/2017-254 žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 40a, § 101, § 116, § 140 a § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanoveniami § 229 C.s.p., § 2 ods. 3 a § 9 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenských v znení neskorších predpisov a § 4 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 140/2014 o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zrušení neodkladného opatrenia rozhodol podľa § 335 ods. 1 C.s.p. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nahradenie prejavu vôle uzatvorením kúpnej zmluvy medzi stranami sporu a nie zámennej zmluvy, tak ako sa ho domáhal žalobca v tomto spore, nebolo možné akceptovať, pretože to na jednej strane nezodpovedalo požiadavke, aby podiel na nehnuteľnostiach bol ponúknutý za rovnakých podmienok, a zároveň kúpnu cenu za zamenené pozemky určil žalobca vychádzajúc z kúpnej ceny nehnuteľností nadobudnutých na základe kúpnej zmluvy. Zo znenia zmluvy uvedeného v petite žaloby nebolo možné určiť samostatne kúpnu cenu za zamenené nehnuteľnosti, a tak oddeliť nahradenie prejavu vôle týkajúce sa nehnuteľností nadobudnutých na základe kúpnej zmluvy (žaloba v tejto časti bola nedôvodná z dôvodu premlčania ako aj z dôvodu, že nebolo porušené predkupné právo žalobcu), od nehnuteľností nadobudnutých na základe zámennej zmluvy. Na základe výpovedí svedkov a listín (čestných vyhlásení) súd vzťah žalovaného a V. H. vyhodnotil ako vzťah blízkych osôb. Medzi stranami nebolo sporné, že staré mamy V. H. a žalovaného boli sestry, čo vyplývalo aj z predložených rodných listov. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že uvedené osoby si vzájomne prejavovali záujem, navzájom si pomáhali, išlo o priateľstvo, ktoré vzniklo ešte v detstve trávením spoločného času, spoločnými záujmami a pretrvalo to aj neskôr, keď V. H. prežíval ťažké životné situácie. Pokiaľ išlo o nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, považoval súd právo, ktorého sa žalobca domáhal za premlčané podľa § 101 Občianskeho zákonníka s tým, že trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať prvý raz a začína plynúť objektívne. K uzatvoreniu kúpnej zmluvy došlo 21. novembra 2014 a trojročná premlčacia doba uplynula 21. novembra 2017, teda pred podaním žaloby, ktorá bola podaná 11. decembra 2017. Okresný súd považoval žalobu za nedôvodnú. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozhodol rozsudkom z 25. novembra 2020 č. k. 17 Co 67/2020-322 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil so súdom prvej inštancie a uviedol, že uzatvorením spornej kúpnej zmluvy z 21. novembra 2014 k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX pre k. ú. K. bol žalovaný v čase uzatvárania kúpnej zmluvy s predávajúcim podielovým vlastníkom (pozn. tak ako aj žalobca), teda došlo k prevodu nehnuteľnosti medzi spoluvlastníkmi a nedošlo k porušeniu zákonného predkupného práva. Z vyjadrenia k ponuke na odpredaj spoluvlastníckych podielov zo 14. mája 2014 Urbárskeho pozemkového spoločenstva Skubín vyplýva stanovisko, že spoločenstvo súhlasilo s predajom spoluvlastníckych podielov V. H., ktoré sú

uvedené na LV č. XXXX k.ú V., LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX k. ú. K. o ktoré prejavil záujem člen spoločenstva S. I.. Nárok žalobcu z porušeného zákonného predkupného práva zámennou zmluvou z 16. augusta 2018 k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX, XXXX k. ú. K. (nové LV č. XXXX, XXXX), kde bol žalovaný a X. G. I. (pozn. aj žalobca) podielovým vlastníkom, teda došlo k zámene nehnuteľnosti medzi spoluvlastníkmi, a nebol uplatnený dôvodne. Nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. V. a LV č. XXXX, XXXX k.ú. K. boli prevádzané kúpnu zmluvou medzi blízkymi osobami žalovaným a V. H.. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie ohľadne premlčania uplatneného nároku žalobcu; podľa odvolacieho súdu premlčacia doba na uplatnenie práva v tomto prípade plynie spoluvlastníkovi až od vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, nakoľko vklad vlastníckeho práva podľa spornej kúpnej zmluvy z 21. novembra 2014 bol v prospech žalovaného povolený 11. decembra 2014 a žalobca doručil žalobu na súd 11. decembra 2017, urobil tak včas v rámci uplynutia trojročnej premlčacej doby. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vecne správne potvrdil. Opravným uznesením z 31. marca 2021 č.k. 17 Co 67/2020-343 opravil výrok o trovách odvolacieho konania tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že mu súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Má za to, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.), pretože rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Dovolateľ vidí nesprávnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu v otázke porušenia resp. neporušenia predkupného práva žalobcu, keď súd vyhodnotil, že k porušeniu predkupného práva žalobcu nedošlo z dôvodu skutkového posúdenia vzťahu medzi žalovaným a V. H. (predávajúcim) ako vzťahu blízkych osôb podľa § 116 časť vety za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka, t.j. iné osoby v pomere rodinnom, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú. Uviedol, že nebolo preukázané, že by vzťah medzi žalovaným a V. H. bol v takej intenzite ako má na mysli zákon v čase uzavretia zmluvy. Z uvedeného nevyplývala vzájomnosť vzťahu medzi žalovaným a V. H.. Tento vzťah je možné vyhodnotiť ako vzťah ľudí, ktorí sa poznali a zároveň mali obchodný vzťah, avšak nepochybne nie ako vzťah s kvalitou vzťahu blízkych osôb. Dovolateľ poukázal na rozhodnutia slovenských súdov ohľadom posúdenia vzťahu osôb blízkych a to rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 48/2016, 7 Co 41/2017, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave 25 Co 329/2016, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 463/2017-25. Navrhol, aby dovolací súd podľa § 449 ods. 1 C.s.p. napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý dovolanie navrhol odmietnuť s poukazom na § 447 písm. f/ C.s.p. alternatívne podľa § 451 ods. 1 CSP, § 448 CSP zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že súdy oboch stupňov na základe vykonaného dokazovania v rámci spravodlivého procesu sa podrobne a precízne zaoberali právne otázkou vzťahu medzi žalovaným a V. H. a k tomu prijali adekvátne skutkové a právne závery. S poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. žalovaný uviedol, že obdobné právne otázky sa riešili v rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky a rozhodovacia prax je teda dostupná a prehľadná.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného

sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

11. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP však nie je spôsobilá založiť dovolacia námietka dovolateľa týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania, či nesprávneho právneho posúdenia veci. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa

hodnotenia dôkazov súdom a ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z preskúmania postupu odvolacieho súdu nevyplýva, že by o takýto prípad závažných deficitov v dokazovaní išlo.

12. V súvislosti s námietkou dovolateľa o pochybení odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Aj prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady arbitrárnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

15. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd by založil procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd vysporiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

16. Dovolateľ preto neopodstatnene namieta, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ C.s.p., preto v tejto časti dovolací súd jeho dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

17. Žalovaný ďalej vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a namieta odvolacím súdom nesprávne právne posúdenie v otázke porušenia resp. neporušenia predkupného práva žalobcu, keď súd vyhodnotil, že k porušeniu predkupného práva žalobcu nedošlo z dôvodu skutkového posúdenia vzťahu medzi žalovaným a V. H. (predávajúcim) ako vzťahu blízkych osôb podľa § 116 časť vety za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka.

18. V dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá v prvom rade formuláciu právnej otázky a zároveň, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

18.1. Aby teda určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí ísť predovšetkým o otázku právnu. Jej riešenie sa bezprostredne odvíja od aplikácie (výkladu, interpretácie) noriem hmotného alebo procesného práva (napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, Civilných procesných kódexov a pod.). Nemôže ísť (len) o otázku skutkovú, teda takú, ktorá sa spravidla spája s tvrdeniami sporových strán a býva predmetom dokazovania.

18.2. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018).

19. Vo vzťahu k nemožnosti posúdenia skutkových otázok je potrebné poukázať tiež na to, že dovolací súd je viazaný skutkovým základom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd v dovolacom konaní nevykonáva dokazovanie, preto ani nemôže prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch oboch inštancií, ani posudzovať správnosť z nich vyvedených skutkových zistení (záverov).

19.1. Nesprávnosť právneho posúdenia vecí preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav. Takáto argumentácia viažuca sa k dostatočne označenej a určitej právnej otázke, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, v dovolaní žalovaného absentuje.

20. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalovaného v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. c/ C.s.p.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.